

JATKUVAN OPPIMISEN TAVOITTEET JA MITATTAVAT INDIKAATTORIT

Suomalaisten osaamistaso nousee.

Perusasteen jälkeistä tutkintoa vailla olevien 25-64-vuotiaiden määrä ja osuus vähenee.

Osaamistaso paranee ja osallistuminen lisääntyy seuraavissa ryhmissä

- heikon taitotason omaavat
- työttömät ja pitkäaikaistyöttömät
- 55-vuotta täyttäneet
- matalapalkkaiset
- pk- ja mikroyrityksissä työskentelevät
- rakennemuutosaloilla/-tehtävissä työskentelevät
- maahanmuuttajat ja maahanmuuttajataustaiset

Mahdollisia seurantaindikaattoreita

1. **Väestön koulutustaso** (Tilastokeskus)
2. **Osaaminen**, taitotason, työvoimastatuksen, ikäryhmän, palkkatason, työnantajan koon, alan mukaan (PIAAC)
3. **Osallistuminen**, taitotason, työvoimastatuksen, ikäryhmän, palkkatason, työnantajan koon, alan mukaan (PIAAC, Aikuiskoulutustutkimus)
4. **Työpaikka on sellainen, että siellä voi oppia koko ajan uutta (%)**, sosioekonomisen aseman mukaan (Työolobarometri)
5. **Työnantajan maksamaan koulutukseen osallistuminen (%)**, sosioekonomisen aseman, ikäryhmän mukaan (Työolobarometri)
6. **Koulutukseen käytettyjen työpäivien lkm, ka ja mediaani** (Työolobarometri)
7. **Opiskelu työssä kokeneemman työntekijän, mentorin tai opettajan ohjaamana, itsenäisesti ja verkkomateriaalien avulla (%)**, ikäryhmän, sosioekonomisen aseman, työpaikan koon mukaan (Työolobarometri, PK-barometri)
8. **Osaamisen johtaminen** (Työolobarometri, PK-barometri)

Tietolähteenä PIAAC (OECD)

Kansainvälisessä aikuistutkimuksessa (Programme for the International Assessment of Adult Competencies) selvitetään aikuisväestön eri elämänaalueilla tarvitsemia perustaitoja ja niiden käyttöä työssä ja arkielämässä. Keskeisenä kiinnostuksen kohteena ovat lukutaito, numeeriset taidot ja

ongelmanratkaisutaidot tietoteknisessä ympäristössä. Vuoden 2012 tutkimuksessa haastatteluihin osallistui yli 5 400 Suomessa asuvaa 16–65-vuotiasta henkilöä. Tutkimus on 25 osallistujamaan, monien organisaatioiden muodostaman kansainvälisen konsortion sekä taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD:n yhteistyöhanke. PIAAC-tutkimuksen Suomessa rahoittavat opetus- ja kulttuuriministeriö ja työvoima- ja elinkeinoministeriö. Seuraava PIAAC-tutkimus toteutetaan vuonna xx.

OECD on Suomen maaselvityksessä (2015) ja Suomen jatkuvaa oppimista koskevassa selvityksessä (2020) yhdistänyt PIAAC-tutkimuksen tietoja erilaisiin taustamuuttujiin.

Käytettävyyttä rajoittaa: PIAAC-tutkimus toteutetaan kymmenen vuoden välein.

Tietolähteenä Aikuiskoulutustutkimus (Tilastokeskus)

Aikuiskoulutustutkimus on viiden vuoden välein toteutettava otostutkimus, jonka avulla selvitetään aikuisväestön osallistumista aikuiskoulutukseen, saadun koulutuksen kestoa ja sisältöä. Lisäksi tietoa tuotetaan aikuisten itseopiskelusta, koulutushalukkuudesta ja -tarpeesta, osallistumisen ehdoista, aikuiskoulutusta koskevista käsityksistä sekä vieraiden kielten osaamisesta.

Aikuiskoulutustutkimuksia on tehty Tilastokeskuksessa vuodesta 1980 alkaen, viimeisin vuonna 2017. Vuodesta 2006 lähtien tutkimus on toteutettu osana EU:n tilastoviraston Eurostatin Adult Education Survey -projektia, johon tiedot on kerätty noin 30 Euroopan maassa. Suomessa tutkimus on toteutettu Tilastokeskuksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteishankkeena.

Aikuiskoulutustutkimus antaa valtakunnallisesti kattavan kuvan suomalaisen aikuisväestön opiskelusta. Tutkimuksen tärkeimmät indikaattorit (aikuiskoulutuksen osallistumisaste ja osallistuneiden määrä sekä saadun koulutuksen volyyymi) ovat vertailukelpoisia aikaisempiin aikuiskoulutustutkimuksiin nähden. Noin 30:ssä Euroopan maassa vuosina 2016–2017 toteutettu EU-aikuiskoulutustutkimus (*Adult Education Survey*, EU-AES) mahdollistaa keskeisten indikaattorien kansainvälisen vertailun.

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan ohjattujen oppimistilaisuuksien järjestämistä aikuisille. Aikuiskoulutustutkimuksessa aikuiskoulutus on rajattu koulutusta antavan organisaation (oppilaitoksen, koulutusyrityksen tms. koulutuksen järjestäjän) perusteella. Annetun koulutuksen on oltava kestoltaan vähintään kuusi oppituntia. Aikuiskoulutukseen osallistumista selvitettiin tarkemmin haastattelua edeltävien 12 kuukauden viiteajanjaksolta.

Aikuiskoulutustutkimus 2017 perusjoukkona olivat Suomessa pysyvästi asuvat 18–69-vuotiaat. Tutkimuksen otos oli 6 150 henkilöä. Keskeiset estimaatit koskevat ikäluokkaa 18–64-vuotiaat. Tästä ikäluokasta on olemassa vertailukelpoista aikasarjatietoa aiemmilta tutkimuskerroilta.

Käytettävyyttä rajoittaa: Aikuiskoulutustutkimus toteutetaan viiden vuoden välein.

Tietolähteenä Työolobarometri (TEM)

Työ- ja elinkeinoministeriö tuottaa vuosittain työolobarometrin, joka kuvaa suomalaisen työelämän tilaa työpaikoilla. Tulokset perustuvat palkansaajien tietokoneavusteisiin puhelinhaastatteluihin (v 2018 1650, vastausprosentti 79 netto-otoksesta), joissa kysytään muun muassa

- töiden organisoimisesta
- työaika- ja palkkausjärjestelmistä
- työssä oppimisesta ja vaikutusmahdollisuuksista
- syrjinnästä, kiusaamisesta ja väkivallasta työpaikoilla
- työkyvystä ja terveydestä sekä
- työmarkkinanäkymistä.

Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan työolobarometrin tiedot voidaan luotettavasti yleistää koskemaan työssä olevia palkansaajia koko Suomessa ja kaikilla sektoreilla. Valtiosektorin palkansaajien ja alle 25-vuotiaiden osuus on aineistossa kuitenkin melko pieni, joten näiden kahden ryhmän tuloksissa on muita enemmän satunnaisvaihtelua.

Työolobarometri kattaa kaikenkokoisten yritysten työntekijöiden näkemykset.

Käytettävyyttä rajoittaa: Työolobarometrin tulokset koskevat suomenkielisiä palkansaajia, joiden säännöllinen työaika on vähintään 10 h / vk. Siten siinä rajautuvat ulos työttömät, alle 10 h tekevät sekä suomen kieltä osaamattomat. Työolobarometri ei käsittele tuloksia eri yrityskokoluokissa eikä alueittain. Yksityisen sektorin toimialatarkastelu on ylätasoinen.

Tietolähteenä PK-yritysbarometri (SY, Finnvera, TEM)

Suomen Yrittäjät, Finnvera sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät kaksi kertaa vuodessa Pk -yritysbarometrin, joka kuvaa pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä. Esimerkiksi syksyn 2019 Pk-yritysbarometri perustuu 6 100 pk-yrityksen vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä. Raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia ja kehitystä, kasvua ja uusiutumista, kansainvälistymistä, kehittymistä sekä investointeja ja rahoitustilannetta.

PK-yritysbarometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Käytettävyyttä rajoittaa: Pk-yritysbarometriin sisältyy suppeasti (säännöllisesti toistuvaa) työpaikalla tapahtuvaan koulutukseen tai muuhun osaamisen kehittämiseen liittyvää tiedonkeruuta.

Eteneminen

Valmistellaan jatkuvan oppimisen seurantaindikaattorit, jotka perustuvat pääosin olemassa oleviin tiedonkeruuihin.

Osa seurantaindikaattoreista on vuosittain ja osa harvemmin seurattavia/raportoitavia.

Eduskunta seuraa jatkuvan oppimisen tavoitteiden saavuttamista vuosittain. Jatkuvan oppimisen indikaattorit sisällytetään valtion talousarvioon ja niiden saavuttamisesta raportoidaan hallituksen vuosikertomuksessa. Tavoitteena on, että jatkuvan oppimisen seurantaindikaattorit sisältyvät jo vuoden 2022 talousarvioon.

Kehittämistarpeita:

- *PIAAC-tutkimuksen tuottama tieto osaamisesta vain kymmenen vuoden välein*
 - ➔ *toteutetaan täydentävä kansallinen tiedonkeruu*
- *Koulutukseen ja muuhun osaamisen kehittämiseen liittyvä työolobarometrin tiedonkeruu ei kata alle 10 h/viikossa työskenteleviä, työttömiä, suomen kieltä osaamattomia. Tuloksia ei esitetä yrityskoon mukaan eikä alueittain. Yksityisen sektorin toimialatarkastelu on ylätasoinen.*

- laajennetaan työolobarometrin kohderyhmää
- eritellään työolobarometrin Työssä kehittyminen –osion tulokset yrityskoon (mahdollisesti myös toimialan ja alueen mukaan)
- kehitetään PK-barometria samaan suuntaan kuin työolobarometri (sisältämään myös nonformaali/informaali oppiminen)
- täydennetään molempia barometreja yrittäjien/yritysjohtajien asemaan sopivalla osaamisen johtamisen näkökulmalla (esim. millaiseksi kokee oman kykynsä johtaa osaamista tai rakentaa työyhteisön oppimiskulttuuria tai millaiseksi tällä hetkellä kulttuurin itse kokee tai millaista tukea sen kehittämiseen kaipaa)
- barometrit toteutetaan laajennetuin kohderyhmin tai kysymyksin määräajoin (esim 2-3 vuoden välein)